

Opiskelun sanasto

Eva Vähätalo

suomen kielen opettaja

aineenopettaja	Henkilö, joka opettaa yhteisissä tutkinnonosissa yleissivistäviä oppiaineita. Näitä oppiaineita ovat esimerkiksi matematiikka, kielet ja yhteiskunnalliset aineet.
amatillinen aine	Aine, jossa opiskellaan ammatissa tarvittavia taitoja. Amatillinen aine liittyy ammattiin, jota opiskelet.
amatillinen perustutkinto	Tutkinto/koulutus, joka antaa perusvalmiudet alan työtehtäviin. Perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Opiskeluaika on yleensä 3 vuotta, mutta opiskeluaika voi olla myös yksilöllinen.
ammattitutkinto	Tutkinto/koulutus, jossa opiskellaan syvällisempää ammattitaitoa kuin perustutkinnossa. Ammattitutkinnon laajuus on yleensä 150 osaamispistettä. Henkilö on usein suorittanut myös jonkin toisen tutkinnon ennen ammattitutkinnon suorittamista.
ammattitaitovaatimus	Asiat, jotka on pakko osata ammatissa. Jokaisessa amatillisen tutkinnon osassa on erilaiset ammattitaitovaatimukset.
amatillinen opettaja/amatinopettaja	Opettaja, joka opettaa ammattiaineita eli ammattiin liittyviä asioita ja taitoja.
erikoisammattitutkinto	Tutkinto/koulutus, jossa opiskellaan alan vaativimpia asioita ja ammatin vaativimpiin työtehtäviin. Erikoisammattitutkinnon voi suorittaa, ollut jo työelämässä ja hankkinut osaamista. Yleensä henkilö on suorittanut myös jonkin toisen tutkinnon ennen

	erikoisammattitutkintoa. Erikoisammattitutkinnon laajuus on yleensä 180 osaamispistettä.
erityinen tuki	Oppimiseen ja opiskeluun liittyvä tuki, jota saa säännöllisesti. Erityinen tuki voi olla myös erilaisia opiskelujärjestelyitä, joita voi saada oppimisvaikeuden, vamman, sairauden tai muun syyn takia.
ersu	Erityisen tuen suunnitelma. Suunnitelmassa on opiskelijalle suunniteltu tuki, tuen menetelmät ja arvio siitä, miten tuki toimii.
harkinnanvarainen haku	Tapa hakea koulutukseen, jos omaa koulutodistusta ei voi verrata suomalaiseen koulutodistukseen tai opiskelija on suorittanut peruskoulussa yksilöllistettyjä opintoja. Oppilaitos arvioi, onko opiskelijalla edellytyksiä suoriutua opinnoista.
henkilökohtaistaminen	Opiskelu ja opinnot suunnitellaan ja toteutetaan opiskelijan tavoitteiden mukaisesti. Opiskelijan aikaisemmin hankkima osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan. Henkilökohtaistamisessa suunnitellaan, mitä opiskelija vielä opiskelee ja millä tavalla opiskelee.
HOKS	Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma. Siihen kirjataan, mitä opiskelija osaa jo ja mitä pitää vielä opiskella. HOKS:iin kirjataan myös tieto mahdollisista ohjaus- ja tukitoimista.
jakso	Lukuvuosi jakaantuu jaksoihin, jotka ovat tietyn pituisia. Opinnot jakaantuvat ja suunnitellaan jaksoihin.

jatko-opinnot	Jatko-opinnot ovat opintoja, joihin voi hakea ja jotka voi suorittaa, kun opiskelija on suorittanut toisen asteen tutkinnon (ammattillinen perustutkinto tai lukio). Jatko-opintoja voi suorittaa ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.
jatkuva haku	Hakumenettely, jossa henkilö voi hakea ammattikouluun pitkin vuotta.
kaksoistutkinto	Opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon lisäksi ylioppilastutkinnon. Ylioppilastutkinto suoritetaan lukiossa.
keskeytys	Opiskelijan opinnot voidaan keskeyttää, jos huomataan, että opinnot eivät etene HOKS:n mukaan. Keskeytyksen syyt voivat liittyä esim. terveyteen tai johonkin sellaiseen asiaan, että opiskelija ei pysty opiskelemaan.
koulunkäynninohjaaja	Koulunkäynninohjaaja on työntekijä, joka voi olla oppitunnilla opettajan apuna. Koulunkäynninohjaaja auttaa opiskelijoita tehtävien tekemisessä.
koulupsykologi	Koulupsykologin kanssa voi keskustella mielen hyvinvointiin liittyvistä asioista.
koulutussopimus	Sopimus, joka tehdään, kun opiskelija suorittaa työharjoittelun. Koulutussopimus tehdään työpaikan ja oppilaitoksen edustajien kanssa.
kuraattori	Kuraattori on opiskeluhuollon työntekijä, jonka kanssa voi keskustella opintoihin ja omaan elämään liittyvistä asioista, jos jokin asia kuormittaa opiskelijaa.

mukauttaminen	Jos erityisen tuen opiskelija ei saavuta ammattitaitovaatimusten T1-tasoa tukitoimista (esim. tukiopetus) huolimatta, opiskelijan osaamisen arviointi voidaan mukauttaa. Silloin opiskelijalle tehdään yksilöllisesti arviointikriteerit.
näyttö	Ammatillisissa opinnoissa opiskelija osoittaa oman osaamisensa näytöissä. Näyttö tehdään työpaikalla alan työtehtävissä. Näyttö arvioidaan.
opinto-ohjaaja	Oppilaitoksen työntekijä, joka auttaa opiskelijaa opintojen suunnittelussa ja suorittamisessa. Opinto-ohjaaja neuvoo ja auttaa jatko-opintoihin hakeutumisessa, jos opiskelija haluaa jatkaa opiskelua ammatillisen perustutkinnon suorittamisen jälkeen.
opintosuoritusote	Asiakirja, josta opiskelija näkee kaikki opinnot, jotka kuuluvat tutkintoon. Opintosuoritusotteessa näkyy, mitkä opinnot opiskelija on jo suorittanut ja mitkä opinnot puuttuvat vielä.
opiskeluhoolto	Työ ja henkilökunta, joka edistää opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhoollon työntekijöitä ovat kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja lääkäri.
oppisopimuskoulutus	Opiskelija opiskelee tutkinnon pääosin työpaikalla. Opiskelija on työsuhteessa ja saa työstä palkkaa. Oppisopimuskoulutukseen voi kuulua opetusta koululla.

osaamisala	Joissakin perustutkinnoissa on osaamisala. Osaamisalassa opiskelija erikoistuu johonkin kokonaisuuteen tai osa-alueeseen, joka on ammatin kannalta tärkeä ja järkevä. Esimerkiksi hoitoalalla voi erikoistua mielenterveys- ja päihdetyöhön tai lasten ja nuorten kanssa tehtävään työhön.
osaamisen tunnistaminen	Oppilaitos tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkiman osaamisen esimerkiksi työ-/tutkintotodistusten avulla. Tunnistaminen voidaan tehdä myös haastattelemalla. Aikaisemmin hankittu osaaminen tarkoittaa asiaa, jonka opiskelija osaa jo. Sitä asiaa opiskelijan ei tarvitse opiskella uudestaan.
osaamisen tunnustaminen	Osaamisen tunnustaminen tarkoittaa, että aiemmin opittu asia merkitään osaksi jotain opintoa (esim. kurssi). Aiemmin opittu asia kirjataan opiskelijan HOKS:iin ja opintokorttiin.
osaamisperustaisuus	Opiskelija opiskelee ne asiat, joita hän ei vielä osaa. Silloin opiskeluaika määräytyy opiskelijan oman opiskelutahdin mukaan.
osaamispiste, osp	Osaamispiste tarkoittaa opinnon/tutkinnonosan laajuutta. Suoritettu opinto merkitään osaamispisteinä opintokorttiin. Osaamispisteen lyhenne on osp.
osaamistavoite	Asiat, jotka pitää opiskella yto-opinnoissa eli yhteisissä tutkinnonosissa. Osaamistavoite vastaa termiä ammattitaitovaatimus.

pakollinen opinto	Pakollinen opinto on tutkinnon osa, joka opiskelijan on pakko suorittaa koulutuksen aikana.
poikkeaminen	Opiskelija ei opiskele jotakin ammatillisen perustutkinnon osaa, koska se ei ole hänelle mahdollista. Syy voi olla esimerkiksi aikaisempi opiskeluhistoria, olosuhteet, sairaus tai vamma. Poikkeaminen kirjataan opintokorttiin.
SORA-tutkinto	Joissakin tutkinnoissa arvioidaan, soveltuuko opiskelija alalle. SORA-tutkinnoissa työskennellään esimerkiksi liikenteessä, potilaiden tai alaikäisten kanssa. Soveltuvuus arvioidaan opintojen hakuvaiheessa tai opintojen aikana. Arvioinnissa tarkastellaan opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä.
terveydenhoitaja	Terveysdenhoitaja huolehtii opiskelijan terveyteen liittyvistä asioista. Terveysdenhoitajalta saa tarvittaessa rokotukset. Hän tekee myös opiskelijoiden terveystarkastukset.
tukiopetus	Jos opiskelija ei opi tarvittavia asioita annetussa ajassa, opiskelija voi saada opettajalta tukiopetusta.
tutkinnonosa	Ammatillinen tutkinto muodostuu tutkinnonosista. Osa tutkinnonosista on pakollisia, osa valinnaisia. Pakollisessa tutkinnonosassa opiskellaan tärkeimmät asiat ja perustaidot. Valinnaisissa tutkinnonosissa opiskellaan syventäviä asioita.
tutkinnonperuste	Asiakirja, jossa kerrotaan, mitä tutkinto sisältää ja mitä opiskelijan pitää oppia ja osata. Tutkinnonperusteessa

	kerrotaan myös osaamisen arviointi. Tutkintojen perusteet ovat ePerusteet-palvelussa.
tutkintonimike	Ammattinimike, jota käytetään työelämässä. Esimerkiksi lähihoitaja, maanviljelijä ja puutarhuri.
tutkintotodistus	Kun opiskelija on suorittanut kaikki ammatillisen tutkinnon osat, opiskelija saa tutkintotodistuksen.
tuutoropettaja, tuutori	Opettaja, joka on nimetty opiskelijalle opintojen ajaksi. Tuutoropettaja tekee HOKS:n opiskelijan kanssa, seuraa opiskelijan opintojen etenemistä ja auttaa opiskeluun liittyvissä asioissa.
työelämässä oppiminen, TOP	Opiskelu työpaikalla. Opiskelija opiskelee käytännön työtehtäviä alan työpaikoilla. Voidaan puhua myös TOP-jaksosta. TOP-jaksoja voi olla monta opintojen aikana. Työpaikalla opiskelu on yksi osa ammatillista koulutusta. Työpaikalla opiskelu (TOP-jakso) on yleensä sitten, kun opiskelija on opiskellut perustaitoja ensin koulussa.
työpaikkaohjaaja	Työelämässä oppimisen jaksolla opiskelijalle nimetään työntekijä, joka auttaa ja tukee opiskelijaa työpaikalla.
valinnainen opinto	Valinnainen opinto on tutkinnon osa, jossa opiskelija saa valita tietyistä vaihtoehtoista itseään kiinnostavan opinnon. Ammatillisissa opinnoissa on valinnaisia tutkinnonosia. Myös yto-opinnoissa on valinnaisia opintoja. Valinnaisia opintoja pitää suorittaa tietty määrä ammatillisessa tutkinnossa.

yhteishaku	Valtakunnallinen hakujärjestelmä. Yhteishaussa voi hakea toisen asteen koulutuksiin (lukio, ammatillinen oppilaitos) ja korkeakouluihin (yliopisto, ammattikorkeakoulu). Yhteishaku on kerran vuodessa helmi-maaliskuussa, opinnot alkavat elokuussa.
yhteiset tutkinnonosat	Yhteiset tutkinnonosat ovat yleissivistäviä opintoja, jotka kuuluvat kaikkiin ammatillisiin perusopintoihin. Niitä suoritetaan 35 osaamispistettä. Yhteisissä tutkinnonosissa opiskellaan esimerkiksi matematiikka, kieliä, tietotekniikkaa, yhteiskunnallisia taitoja ja työkyvyn ylläpitoon liittyviä asioita. Yhteisistä tutkinnonosista käytetään myös sanaa YTO-aine.